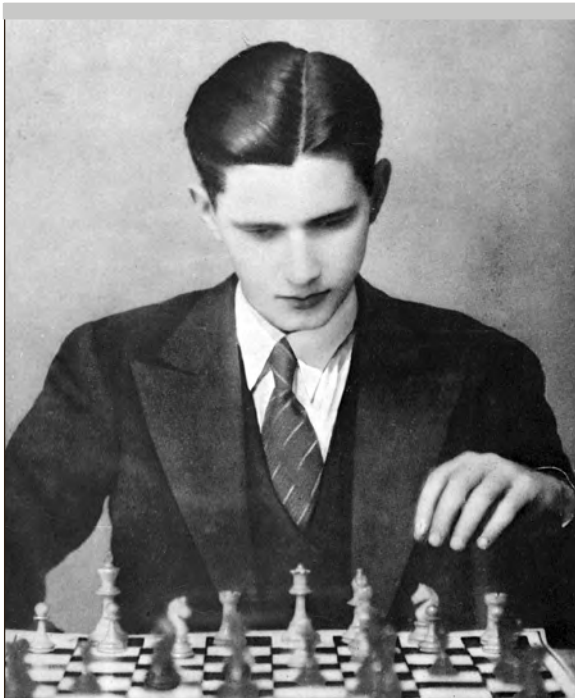

Paul Keres

Eesti malemeister
Paul Keres 1937. aastal.
Foto: autor teadmata.
EFA 0-54843

Rahvusvaheline Maleföderatsioon FIDE kuulutas 2016. aasta Paul Kerese aastaks.

Paul Keres (1916–1975) oli kahtlemata 20. sajandi rahvusvaheliselt tuntumaid eestlasi. Aasta alguses on meedias Kerese juttu olnud, ilmunud on ka Paavo Kivise koostatud monograafia, seetõttu ei hakka ma siin Kerese elulugu ümber jutustama ega tema „igavese teise“ positsiooni

üle mõtisklema, vaid annan ülevaate, mida võib Kerese kohta leida Eesti Filmiarhiivist.

Kõik allpool nimetatud filmid on vaadatavad andmebaasis FIS (Filmiarhiivi Infosüsteem, www.filmi.arhiiv.ee/fis/). Avalehelt tuleb valida „Film“ ja lahtrisse „arhivaal“ sisestada see number, mis siin tekstis sulgudes.

Filmikroonikasse jõudis Paul Keres 1938. aastal seoses seltsidevahelise turniiriga (a.206) ja samal aastal juba AVRO turniiri võiduga (a.235), mis tegi temast maailmameistri pretendendi.

1941. aastast pärineb huvitav pala, kus Paul Keres annab Tartu ülikoolis Hans Kruusi valvsale silmale matemaatika eksamit (a.441).

Pärast sõda on filmitud Paul Kerese võitu ENSV male esivõistlustel 1945. aastal (a.487). NSVL maletšampioniks saamist kajastatakse ringvaadetes: esimest korda 1947. aastal (a.524), teisel korral 1950. aastal – siis saab ringvaatepalas kuulata Paul Kerese enda esinemist (a.714), kolmandat korda 1951. aastal (a.749).

Kerese 50 aasta juubeli puhul on ringvaatepalas katkeid eelnimetatud kroonikatest ning lisaks sellele võib näha õnnitlustseremooniat ja kingituste tulva (a.1561).

Kerese–Spasski kohtumine on jäädvustatud 1965. aasta ringvaates (a.1511).

Malekooli avamisel 1966 saab jälle Kerese häält kuulda, huvi pakub kindlasti ka Max Euwe visiit Tallinna 1969. aastal.

Dokumentaalfilm Paul Kerese „Tuld kuningale“ (rež. Ülo Tambek) valmis samuti aastal 1969.

Suurmeister Paul Kerese matus on jäädvustatud 1975. aasta ringvaates (a.2027).

Fotosid sirvides tuleb tõdeda, et kõige rohkem leiab fotosid 1950–1960-ndate algusest, mil ta maletajana ilmselt kõige aktiivsemalt tegutses. Fotodel on ta ikka malelaua taga, harva tennisereketiga või pere keskel.

Ivi Tomingas

AVRO maleturniiril Hollandis esikohale tulnud Paul Kerese (paremal) vastuvõtt president Pätsi poolt 28. novembril 1938. a. Foto: Artur Kalm. EFA 0-27990

Kerese–Euwe partii Amsterdamis 1938. Autor teadmata. EFA 0-46669

Kerese–Aljohhini partii Prahás 1943. aastal. Autor teadmata. EFA 0-46674

Paul Keres Nõukogude Liidu parimate maletajate turniiril Pärnus 1947. aastal. Tagaplaanil Salo Flohr.
Foto: Aleksander Koitla. EFA 0-821

Kerese–Botvinniku partii Tšigorini turniiril Moskvast 1947. aastal. Autor teadmata. EFA 0-46673

Suurmeister Paul Kerese malesimultaan valijatele agitpunktis veebruaris 1951 Tallinnas. Autor teadmata. EFA 0-3674

Välismaaga Sõprussidemete Arendamise Eesti komitee konverentsi delegaadid (vasakult): ENSV Arhitektide Liidu esimees Mart Port, ENSV Riikliku Loodusmuuseumi direktor Juliana Telman, suurmeister Paul Keres, NSVL rahvakunstnik Gustav Ernesaks. Autor teadmata. EFA 0-17979

XII maleolümpia (1956) võitjaks tulnud Nõukogude Liidu meeskond (vasakult): Mark Taimanov, Mihhail Botvinnik, Vassili Smõslov, Paul Keres, meeskonna vanem Aleksander Kotov võidetud karikaga, Jefim Geller ja David Bronštein. Foto: Boriss Svetlanov. EFA 0-18487

Keres ja Smõslovi partii 1952. aastal Budapestis. Autor teadmata. EFA 0-46670

Suurmeistrid David Bronštein ja Paul Keres XXIV üleliidulisel maletšempionaadil Moskvast 1957. aastal. Autor teadmata. EFA 0-33053

Nõukogude Liidu maletšempion
Paul Keres 1951. aastal.
Foto: Gunnar Vaidla.
EFA 0-43104

▲ Paul Keres koos tennisist H. Kalamäega Dünamo tennisehallis enne esimest kevadist tennisitreeningut mais 1952. Autor teadmata. EFA 0-43222

◄ Suurmeister Paul Keres annab Kalevi tennisemängijatele Tallinnas simultaani. 1952. a. EFA 0-44216

Paul Keres lastega kodus 1950. aastal.
Foto: Johannes Külmet.
EFA 0-60994

ENSV 1959. aasta populaarseim sportlane, suurmeister Paul Keres. See on üks väheseid fotosid ilma ülikonna ja lipsuta Keresest. Autor teadmata.
EFA 0-33788

Malepartiid arutavad livo Nei ja Paul Keres. 1967. aastal. Foto: Vladimir Mastjukov. EFA 0-73568

Suurmeister Paul Keres võistleb Pärnus juubeliturniiril, millega tähistatakse 75 aasta möödumist organiseeritud maletegevuse algusest Eestis. 1971. aastal. Foto: Oskar Vihandi. EFA 0-87402

Suurmeister Paul Keres
rahvusvahelise maleturniiri
„Tallinn 75“ võitjana 1975. aastal.
Foto: Pavel Kuznetsov.
EFA 0-101585

Suurmeister Paul Keres kirstu äratoomine mootorlaevalt „Tallinn“ (paremal Johannes Kotkas, vasakul Jaan Talts) Tallinna sadamas 7. juunil 1975. Foto: Erich Norman. EFA 0-101565

Ivi Tomingas

(1958), arhivaar, RA Filmiarhiiv, Ristiku 84, 10318 Tallinn, Ivi.Tomingas@ra.ee